

DOI

Ascultați:

Billy Pilgrim s-a desprins din strânsoarea timpului.

S-a culcat văduv senil și s-a trezit în ziua propriei lui cununii. A intrat pe-o ușă în 1955 și a ieșit pe alta în 1941. S-a reîntors pe aceeași ușă și s-a pomenit în 1963. Și-a văzut de mai multe ori nașterea și moartea, pretinde el, și vizitează la întâmplare toate evenimentele plasate între ele.

Cel puțin aşă pretinde el.

Billy e supus unor adevărate spasme temporale, habar n-are care-i va fi următoarea destinație, iar călătoriile lui nu sunt neapărat dintre cele mai vesele. Se află într-o permanentă stare de trac, zice el, căci nu știe niciodată ce scenă din viața lui va trebui să interpreze dintr-o clipă într-alta.

Billy s-a născut în 1922, în orașul Ilium, statul New York, ca unic fiu al unui bărbier din

localitate. A fost un copil cu o înfățișare caraghoasă și a devenit un Tânăr cu o înfățișare la fel de caraghoasă – înalt, slab, semănând cu o sticlă de Coca-Cola. A absolvit liceul din Ilium clasându-se în prima treime a clasei și tocmai urma de un semestru cursurile serale la Școala de optometrie din Ilium, când se pomeni recrutat pentru serviciul militar în cel de-al Doilea Război Mondial. Tatăl lui muri într-un accident de vânătoare în timpul războiului. Așa merg lucrurile. Billy își îndeplini stagiul militar ca infanterist în Europa și căzu prizonier în mâinile nemților. Fiind lăsat la vatră cu cinstă în 1945, își reluă cursurile la Școala de optometrie din Ilium. În ultimul an se logodi cu fiica fondatorului și proprietarului școlii, după care suferi o ușoară cădere nervoasă.

Billy se trezi internat într-un spital pentru veteranii de război de lângă Lake Placid. I se adminisrară șocuri electrice, apoi i se dădu drumul acasă. Se căsători cu logodnica lui, își termină studiile și socrul lui îl ajută să-și înjghebe o afacere proprie. Ilium este un loc ideal pentru optometriști, căci aici se află Compania generală de forjă și turnătorie. Toți angajații companiei sunt obligați să aibă ochelari de protecție,

pe care să-i poarte în toate sectoarele unde se desfășoară producția. C.G.F. & T. Are numai în Ilium șaizeci și opt de mii de angajați. Ceea ce presupune o groază de lentile și o multime de rame.

Ramele sunt o adevărată mină de aur.

Billy se îmbogăți. Avu doi copii, pe Barbara și pe Robert. Când îi veni vremea, fiica sa, Barbara, se căsătorește și ea tot cu un optometrist, iar Billy la rândul său își ajută ginerele să-și deschidă o afacere proprie. Fiul lui Billy, Robert, se ținu numai de boacăne în liceu, dar mai apoi intră în rândurile faimoaselor Berete Verzi. Se dădu pe brazdă, deveni un Tânăr destoinic și plecă să lupte în Vietnam.

La începutul anului 1968, un grup de optometriști, printre care și Billy, plecă de la Ilium la Montreal cu avionul pentru a participa la un Congres Internațional de Optometrie. Avionul se prăbuși pe vârful muntelui Sugarbush, în statul Vermont. Toți pasagerii își pierduse viața, cu excepția lui Billy. Așa merg lucrurile.

În vreme ce Billy se refăcea într-un spital din Vermont, soția lui muri accidental prin intoxicare cu monoxid de carbon.

Așa merg lucrurile.

Când Billy se căză în sfârșit acasă după prăbușirea avionului, o bucată de vreme stătu liniștit. O cicatrice groaznică îi brăzda creștetul capului. Renunță să-și mai practice meseria. Își angajă o menajeră. Fiica lui venea să-l vadă aproape zilnic.

Și deodată, fără să anunțe pe nimeni, Billy plecă la New York și vorbi la radio ca invitat al unei emisiuni de dezbatere care dura toată noaptea. Acolo relată pe larg cum ajunsese să scape din strânsoarea timpului. Mai adăugă și că în 1967 fusese răpit de un OZN. Farfurie zburătoare venea de pe planeta Tralfamadore, pretindea el. Fusese dus pe această planetă și expus gol într-o grădină zoologică, declară el. Acolo îl împerechează cu Montana Wildhack, o fostă stea de cinema de pe Terra.

Cățiva huhurezi din Ilium îl auziră pe Billy la radio și unul dintre ei îi telefonă fiicei lui Billy, Barbara. Barbara se neliniști. Plecă împreună cu soțul ei la New York și îl aduseră pe Billy înapoi acasă. Billy insista cu jumătate de glas că tot ce spuse la radio era adevărat. Susținea că fusese răpit de tralfamadorieni chiar în noaptea nunții fiicei sale. Faptul trecuse neobservat, pretindea el, deoarece tralfamadorienii îl luaseră printr-o buclă temporală, datorită căreia el putea sta pe

Tralfamadore ani de zile, lipsind, cu toate acestea, de pe Pământ doar o microsecundă.

Mai trecu încă o lună fără niciun incident și apoi, într-o bună zi, Billy trimise o scrisoare ziarului *News Leader* din Ilium, pe care ziarul o și publică. În ea se făcea o descriere a ființelor de pe Tralfamadore.

Se arăta că aceste ființe sunt verzi, înalte de săizeci de centimetri și că au o formă asemănătoare cu o pompă de desfundat chiuvetele. Ventuza aspiratoare e partea așezată pe pământ, iar coada, sau mânerul, extrem de flexibilă, e orientată de obicei spre cer. La capătul fiecărui mâner se află o mânuță cu un ochi verde în mijlocul palmei. Tralfamadorienii sunt prietenoși și văd în patru dimensiuni. Ei îi compătimesc pe locuitorii Pământului pentru că aceștia nu văd decât în trei dimensiuni. Ar putea să-i învețe pe pământeni o mulțime de lucruri formidabile, îndeosebi despre timp. Billy promitea că într-o scrisoare viitoare se va referi la unele dintre aceste lucruri formidabile.

Când i se publică prima scrisoare, Billy tocmai o redacta pe cea de-a doua. Aceasta începea în felul următor:

„Lucrul cel mai important pe care l-am învățat pe Tralfamadore este că, atunci când cineva

moare, moartea e doar o *aparență*. Persoana respectivă este de fapt foarte vie în trecut, prin urmare e o prostie ca oamenii să jelească la înmormântare. Toate clipele, trecute, prezente și viitoare, au existat și vor exista veșnic. Tralfamadorienii contemplă toate aceste clipe separate la fel cum contemplăm noi un perete al Munților Stâncosi, de pildă. Ei văd cât sunt de permanente toate aceste clipe și pot privi orice clipă care-i interesează. Ideea că o clipă urmează alteia ca niște mărgele însirate pe o ață și că, odată trecută, clipa s-a dus pe vecie este doar o închipuire a noastră, a celor de pe Pământ.

Când vede cadavrul cuiva, orice tralfamadorian socotește că respectiva persoană se află în acel moment într-o stare proastă, dar că ea se simte perfect într-o mulțime de alte momente. Ei bine, și eu când aud acum că a murit cineva, pur și simplu ridic din umeri și spun același lucru ca și tralfamadorienii, adică «Așa merg lucrurile».

Și aşa mai departe.

Billy compunea această scrisoare în camera de relaxare de la subsolul casei sale pustii. Era ziua liberă a menajerei. În cameră se afla o mașină veche de scris. O adevărată calamitate! Cântarea

cât o baterie de acumulatori. Billy nu putea să-o sări foarte ușor prea departe, ceea ce explică faptul că scria în această cameră și nu altundeva.

Instalația de căldură se defectase. Un șoarece roșese izolația unui fir care ducea la termostat. Temperatura în casă coborâse la 10 °C, dar Billy nu băgase de seamă. Nici măcar nu-și pusese pe el ceva mai gros. Era tot în pijama, cu un halat de baie și cu picioarele goale, deși după-amiază aproape că se sfârșise. Picioarele goale îl se învinuiau.

În orice caz, în străfundurile inimii, simțăminte lui Billy străluceau ca tăciunii aprinși. Focul era întreținut de credința că adevărul revelat de el despre timp va aduce mângâiere unui mare număr de oameni. Soneria de la parter începu să sună în disperare. La ușă se afla fata lui, Barbara, care voia să intre în casă. Până la urmă își descuie singură cu cheia ei, iar Billy o auzi păsind pe podeaua de deasupra capului său și strigând: „Tată? Tati, unde ești?“ Își aşea mai departe.

Billy nu catadicsă să-i răspundă, aşa că ea era mai să-și iasă din minti, așteptându-se dintr-o clipă într-alta să dea peste cadavrul lui. Până când, în sfârșit, îi veni ideea să caute și în ultimul loc unde mai era de căutat – adică în camera de la subsol.

— De ce nu mi-ai răspuns când te-am strigat? dori Barbara să știe, stând în ușa camerei. Avea la ea ziarul de după-amiază, cel în care Billy își descria prietenii de pe Tralfamadore.

— Nu te-am auzit, spuse Billy.

Scena avea următoarea explicație: Barbara avea doar douăzeci și unu de ani, dar își considera tatăl senil, chiar dacă acesta nu avea decât patruzeci și șase de ani – senil din cauza leziunilor cerebrale pricinuite de prăbușirea avionului. Se considera totodată capul familiei, de vreme ce ea fusese nevoită să se îngrijească de înmormântarea mamei sale, tot ea îi căutase lui Billy o menajeră și aşa mai departe. În plus, Barbara și soțul ei trebuiau să se ocupe și de afacerile lui Billy, care nu erau deloc de neglijat și aceasta deoarece, după toate aparențele, lui Billy nu-i mai păsa de afaceri nici cât negru sub unghie. Toate aceste responsabilități la o vîrstă atât de fragedă o transformaseră într-o femeie afurisită și rea de gură. Iar între timp sărmanul Billy încerca cu disperare să-și păstreze demnitatea, să îi convingă pe Barbara și pe restul lumii că e departe de-a fi nebun, că, din contră, se dedică unei chemări mult mai înăltătoare decât afacerile.

Acum, socotea el, se ocupă, nici mai mult, nici mai puțin, cu prescrierea lentilelor de corecție pentru sufletele pământenilor. Un număr atât de mare de suflete erau distruse și nefericite, credea Billy, pentru că nu reușeau să vadă la fel de bine ca micii lui prieteni de pe Tralfamadore.

— Pe mine să nu mă minți, tată! zise Barbara. Știu foarte bine că ai auzit când te-am strigat.

Fata era destul de drăguță, doar că avea niște picioare ca un pian mare de concert din epoca victoriană. Acum era foc și pară pe el din cauza scrisorii din ziar. Zicea că, din cauza ei, el și toți cei care au vreo legătură cu el ajunseseră de râsul lumii.

— Tată, tată, se lamentă Barbara, ce ne facem cu tine? Vrei să ne obligi să te ducem acolo unde stă și mama ta?

Mama lui Billy era încă în viață. Zăcea la pat într-un azil de bătrâni numit Pine Knoll, la marginea orașului Ilium.

— Și, mă rog, ce anume din scrisoarea mea te înfurie aşa de tare? dori Billy să afle.

— E o idioțenie de la un cap la altul. Nimic nu-i adevărat din tot ce scrie acolo!

— Ba-i adevărul adevărat.

Billy nu intenționa să-și dea frâu liber furiei, aşa cum făcea ea. Pe el nimic nu-l scotea din sărite. În privința asta era formidabil.

— Planeta Tralfamadore nici măcar nu există.

— Nu poate fi detectată de pe Pământ, dacă asta vrei să spui, preciză Billy. Și, dacă-i vorba pe-așa, nici Pământul nu se poate detecta de pe Tralfamadore. Ambele planete sunt foarte mici. Și sunt foarte departe una de alta.

— De unde-ai mai scos și numele ăsta cretin „Tralfamadore“?

— De la ființele care locuiesc acolo.

— Doamne Dumnezeule! exclamă Barbara și se întoarce cu spatele la el, bătând din palme pentru a-și exprima frustrarea. Pot să-ți pun o întrebare foarte simplă?

— Bineînțeles.

— Cum se face că n-ai pomenit nimic despre planeta asta înaintea accidentului de avion?

— Am considerat că nu sosise încă momentul potrivit.

Și aşa mai departe. Billy susținea că pentru prima oară s-a desprins din strânsoarea timpului în 1944, cu mult înainte de călătoria pe Tralfamadore. Tralfamadorienii nu avuseseră nicio contribuție la aceasta. Ei nu făcuseră decât să-i